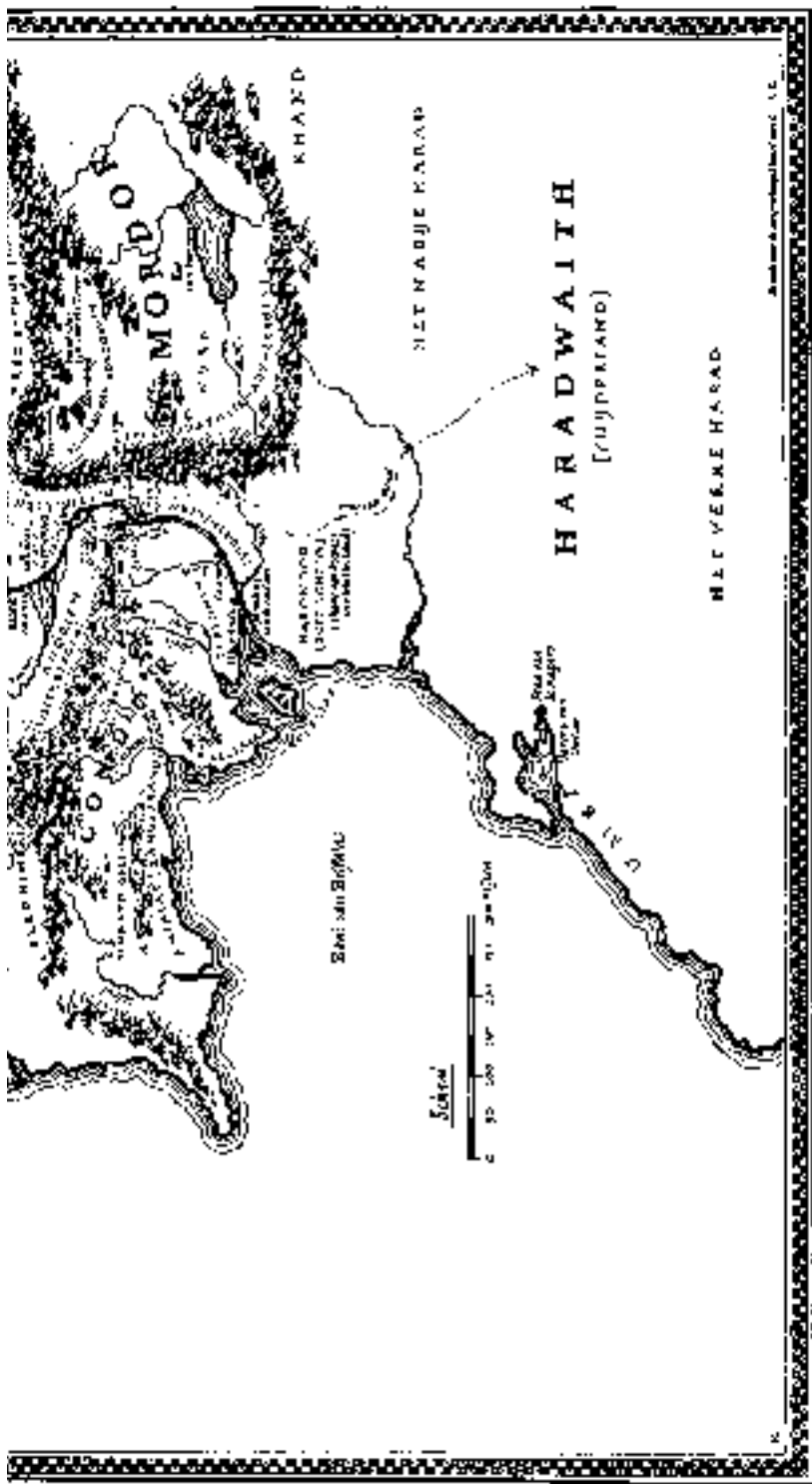

In de ban van de Ring

*Drie ringen voor de elfenkoningen op aard',
Zeven voor de dwergvorsten in hun zalen schoon,
Negen voor de mensen, die de dood niet spaart,
Eén voor de Zwarte Heerser op zijn zwarte troon
In Mordor, waar de schimmen zijn.
Eén Ring om allen te regeren, Eén Ring om hen te vinden,
Eén Ring die hen brengen zal en in duisternis binden,
In Mordor, waar de schimmen zijn.*

MORDO

KHAED

HET NABJE HARAD

HARADWAITH
(HUPPTAND)

HET VERRE HARAD

Scheik

Scheik

0 50 100 150 200

U.S. GEOLOGICAL SURVEY

J.R.R. Tolkien bij Boekerij:

De hobbit

IN DE BAN VAN DE RING

De reisgenoten

De twee torens

De terugkeer van de koning

De aanhangsels

De Silmarillion

Bilbo's laatste lied

Sprookjes en vertellingen

Nagelaten vertellingen

Roverandom

Brieven van de Kerstman

Geschriften van Midden-aarde

De avonturen van Tom Bombadil

De Smid van Groot Wolding

Meneer Blijleven

De kinderen van Húrin

De legende van Sigurd en Gudrún

Arthurs val

Beowulf

Het verhaal van Kullervo

Beren en Lúthien

De val van Gondolin

J.R.R. Tolkien

IN DE BAN VAN DE RING

De twee torens

vertaald door Max Schuchart

Oorspronkelijke titel: *The Two Towers*, being the second part of
The Lord of the Rings (HarperCollinsPublishers Ltd)
Vertaling: Max Schuchart
Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam
Omslagbeeld: © 2022 Amazon Content Services LLC
Zetwerk: Elgraphic

Eerste druk 1957
Vijfenveertigste, geheel herziene druk 2000
Negenenzeventigste druk 2022

ISBN 978 90 225 9709 5 / NUR 334
ISBN 978 94 023 2022 0 / (e-book)

Copyright © The Trustees of the J.R.R. Tolkien 1967 Settlement 1954, 1966
© 2001 voor de Nederlandse taal: Boekerij bv, Amsterdam

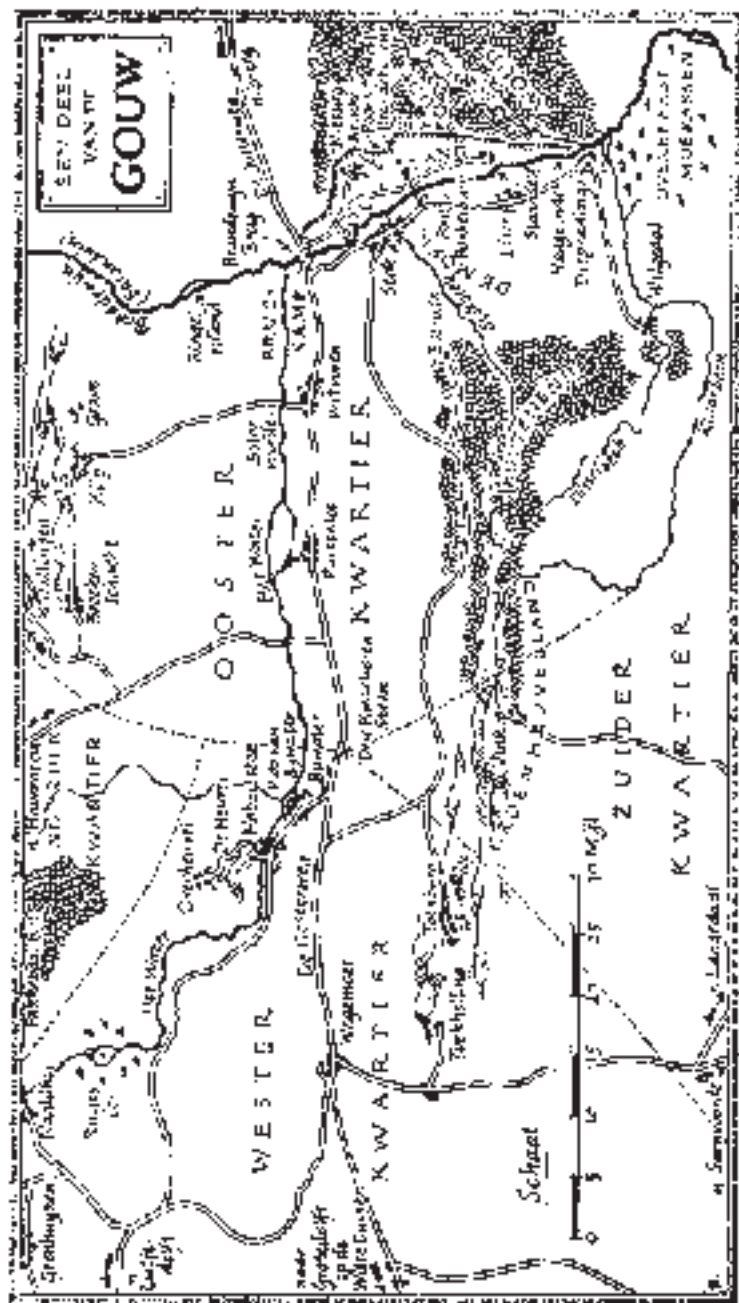
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door
middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Synopsis 9

<i>Derde boek</i>	I	Het heengaan van Boromir	13
	II	De Ruiters van Rohan	23
	III	De uruk-hai	51
	IV	Boombaard	71
	V	De Witte Ruiters	103
	VI	De Koning van de Gouden Burcht	125
	VII	Helmsdiepte	149
	VIII	De weg naar Isengard	169
	IX	Wrakhout	189
	X	De stem van Saruman	207
	XI	De Palantír	221

<i>Vierde boek</i>	I	Het temmen van Sméagol	239
	II	Tocht door de moerassen	261
	III	De Zwarte Poort is dicht	281
	IV	Over kruiden en gestoofd konijn	295
	V	Het venster op het westen	313
	VI	De verboden poel	337
	VII	Reis naar de Tweesprong	351
	VIII	De trappen van Cirith Ungol	363
	IX	Shelobs leger	379
	X	De besluiten van meester S. Gewissies	393

Synopsis

Dit is het tweede deel van 'In de ban van de Ring'

In het eerste deel, *De reisgenoten*, werd verhaald hoe Gandalf de Griuze ontdekte dat de Ring die in het bezit was van Frodo de Hobbit feitelijk de Ene Ring was, de heerser over alle Ringen van Macht. Het beschreef de vlucht van Frodo en zijn metgezellen uit de vredige Gouw waar zij woonden, achtervolgd door de verschrikking van de Zwarte Ruiters van Mordor, totdat zij ten slotte met behulp van Aragorn, de Doler uit Eriador, na verschrikkelijke gevaren het Huis van Elrond in Rivendel bereikten.

Daar werd de grote Raadsvergadering van Elrond gehouden, waarin besloten werd te trachten de Ring te vernietigen en Frodo werd aangewezen als de Drager van de Ring. Vervolgens werden de Reisgenoten van de Ring gekozen, die hem moesten bijstaan op zijn queeste: om zo mogelijk de Vuurberg in Mordor, het land van de Vijand zelf, te bereiken; de enige plaats waar de Ring kon worden tenietgedaan. De leden van dit gezelschap waren Aragorn en Boromir, de zoon van de Heer van Gondor, die de mensen vertegenwoordigden; Legolas, de zoon van de Elfenkoning van het Demsterwold, namens de elfen; Gimli, de zoon van Glóin van de Eenzame Berg, voor de dwergen; Frodo met zijn dienaar Sam Gewissies, en zijn twee bloedverwanten Meriadoc en Peregrijn, voor de hobbits; en Gandalf de Griuze.

De Reisgenoten reisden in het geheim ver van Rivendal in het noorden tot zij, nadat hun poging om de hoge pas van de Caradhras in de winter over te steken was vrijdeld, door Gandalf door de verborgen poort werden geleid en in de uitgestrekte Mijnen van Moria kwamen, waar zij onder de bergen door trokken. Daar viel Gandalf in een donkere afgrond in een gevecht met een verschrikkelijke geest van de onderwereld. Maar Aragorn, die nu de geheime erfgenaam van de vroegere Koningen van het Westen bleek te zijn, leidde het Gezelschap verder van de Oosterpoort van Moria, door het Elfenland Lórien, en de Grote Rivier de Anduin af, tot zij aan de Watervallen van Rauros kwamen. Zij hadden reeds bemerkt dat hun reis door spionnen werd gadeslagen en dat het schepsel Gollum, die eens de

Ring had bezeten en er nog altijd naar haakte, hun spoor volgde. Nu werden zij voor de noodzaak geplaatst om te besluiten of zij naar het oosten, naar Mordor, zouden afslaan, of met Boromir verder mee zouden gaan om Minas Tirith te hulp te komen, de hoofdstad van Gondor, in de ophanden zijnde oorlog; of zich moesten verspreiden. Toen het duidelijk werd dat de Drager van de Ring vastbesloten was zijn hopeloze reis naar het land van de Vijand te vervolgen, probeerde Boromir zich met geweld van de Ring meester te maken.

Het eerste deel besloot met de val van Boromir voor de aantrekkingskracht van de Ring; met de ontsnapping en verdwijning van Frodo en zijn dienaar Sam; en het uiteenvallen van de rest van de reisgenoten door een plotselinge aanval van orksoldaten, van wie sommigen in dienst waren van de Zwarte Vorst van Mordor en sommigen van de verrader Saruman van Isengard. De queeste van de Drager van de Ring scheen al door rampspoed te zijn achterhaald.

Dit tweede deel, *De twee torens*, verhaalt nu hoe het elk van de reisgenoten verder verging, na het uiteenvallen van het Gezelschap van de Ring, tot de komst van de grote Duisternis en het uitbreken van de Oorlog om de Ring, waarvan in het derde en laatste deel zal worden verhaald.

Derde boek

I. Het heengaan van Boromir

Aragorn repte zich de heuvel op. Nu en dan boog hij zich naar de grond. Hobbits lopen licht en hun voetafdrukken zijn zelfs voor een Doler moeilijk te onderscheiden, maar niet ver van de top kruiste een bron het pad, en in de natte aarde zag hij wat hij zocht. 'Er is geen twijfel aan,' zei hij bij zichzelf. 'Frodo is naar de top van de heuvel gelopen. Ik vraag me af wat hij daar heeft gezien. Maar hij is dezelfde weg teruggegaan en de heuvel weer afgedaald.'

Aragorn aarzelde. Hij wilde zelf naar de hoge zetel gaan, in de hoop dat hij daar iets zou zien dat hem in zijn verwarring enig houvast zou geven, maar de tijd drong. Plotseling sprong hij naar voren en rende naar de top, over de grote platte stenen, en toen de treden op. In de hoge zetel zittend keek hij om zich heen. Maar de zon scheen verduisterd, en de wereld vaag en ver weg. Hij draaide zich van het noorden af en weer terug naar het noorden, maar zag niets anders dan de verre heuvels, behalve dat hij heel in de verte weer een grote vogel als een adelaar hoog in de lucht kon zien, die langzaam in wijde kringen naar de aarde neerdaalde.

Terwijl hij keek, vingen zijn scherpe oren geluiden in het bosland beneden op, aan de westzijde van de Rivier. Hij verstijfde. Er klonken kreten en ertussendoor kon hij, tot zijn ontzetting, de rauwe stemmen van orks horen. Toen, plotseling, schetterde met diep keelgeluid een grote hoorn, en de galm ervan sloeg tegen de heuvels en weerkaatste in de laagten en steeg als een machtige kreet boven het gebulder van de watervallen uit.

'De hoorn van Boromir!' riep hij. 'Hij verkeert in nood!' Hij snelde de treden af en verdween met grote sprongen over het pad. 'Helaas! Ramspoed achtervolgt me vandaag, en alles wat ik doe gaat mis. Waar is Sam?'

Terwijl hij rende werden de kreten luider, maar de hoorn klonk nu zachter en wanhopig. Fel en schrill steeg het gegil van de orks op, en plotseling hield het hoorngeschal op. Aragorn rende de laatste helling af, maar voordat hij de voet van de heuvel kon bereiken, waren de geluiden weggestorven; en toen hij linksaf sloeg en op hen afstormde, trokken ze zich terug tot hij hen ten slotte niet meer kon

horen. Hij trok zijn blinkende zwaard en onder het geroep van *Elendil! Elendil!* rende hij tussen de bomen door.

Ongeveer een mijl van Parth Galen, op een kleine open plek in het bos niet ver van het meer, trof hij Boromir aan. Hij zat met zijn rug tegen een grote boom aan, alsof hij rustte. Maar Aragorn zag dat hij door vele zwartgevederde pijlen was doorboord; hij had zijn zwaard nog in de hand, maar het was bij het gevest afgebroken; zijn hoorn lag in twee stukken aan zijn zijde. Vele orks lagen dood op en over elkaar om hem heen en aan zijn voeten.

Aragorn knielde naast hem neer. Boromir opende de ogen en probeerde te spreken. Ten slotte kwamen er trage woorden. 'Ik heb geprobeerd de Ring van Frodo af te nemen,' zei hij. 'Het spijt me. Ik heb ervoor geboet.' Zijn blik dwaalde naar zijn gevallen vijanden; er lagen er minstens twintig. 'Ze zijn weg, de halflingen – de orks hebben hen meegenomen. Ik denk niet dat ze dood zijn. Orks hebben hen gebonden.' Hij zweeg en zijn ogen vielen moe dicht. Na een ogenblik sprak hij weer.

'Vaarwel, Aragorn! Ga naar Minas Tirith en red mijn volk! Ik heb gefaald.'

'Nee!' zei Aragorn, terwijl hij zijn hand nam en hem op het voorhoofd kuste. 'Je hebt overwonnen. Weinigen hebben een dergelijke overwinning behaald. Vrede zij met je! Minas Tirith zal niet vallen!' Boromir glimlachte.

'Welke kant zijn ze uitgegaan? Was Frodo erbij?' vroeg Aragorn. Maar Boromir sprak niet meer.

'Helaas!' zei Aragorn. 'Aldus sterft de erfgenaam van Denethor, Heer van de Toren van Waakzaamheid! Dit is een bitter einde. Nu is het Gezelschap helemaal uiteengevallen. Ik ben degene die heeft gefaald. Zinloos was Gandalfs vertrouwen in mij. Wat moet ik nu doen? Boromir heeft mij opgedragen naar Minas Tirith te gaan, en mijn hart verlangt ernaar; maar waar zijn de Ring en de Drager? Hoe zal ik hen vinden en de Queeste voor rampspoed behoeden?'

Hij knielde enige tijd, door tranen voorovergebogen, nog steeds Boromirs hand vasthoudend. Zo troffen Legolas en Gimli hem aan. Zij kwamen van de westelijke hellingen van de heuvel, geluidloos tussen de bomen door sluipend, alsof ze op jacht waren. Gimli had zijn bijl in de hand en Legolas zijn lange mes: al zijn pijlen waren verbruikt. Toen ze bij de open plek kwamen, hielden ze verbaasd halt en bleven toen even met het hoofd van verdriet gebogen staan, want het leek hun duidelijk wat er was gebeurd.

'Helaas!' zei Legolas, terwijl hij naast Aragorn kwam staan. 'Wij

hebben in de bossen vele orks opgejaagd en gedood, maar we zouden hier van meer nut zijn geweest. Wij zijn gekomen toen we de hoorn hoorden – maar te laat, blijkt het. Ik vrees dat je dodelijk gewond bent.’

‘Boromir is dood,’ zei Aragorn. ‘Ik ben ongedeerd, want ik was niet bij hem. Hij viel terwijl hij de hobbits verdedigde, toen ik weg was op de heuvel.’

‘De hobbits!’ riep Gimli uit. ‘Waar zijn ze dan? Waar is Frodo?’

‘Ik weet het niet,’ antwoordde Aragorn droef. ‘Voor hij stierf vertelde Boromir mij dat de orks hen hadden vastgebonden; hij dacht niet dat ze dood waren. Ik heb hem achter Merijn en Pepijn aan gestuurd, maar ik heb hem niet gevraagd of Frodo of Sam bij hem waren; pas toen het te laat was. Alles wat ik vandaag heb gedaan is mislukt. Wat moeten we nu doen?’

‘Eerst moeten wij de gevallene verzorgen,’ zei Legolas. ‘We kunnen hem niet als aas tussen deze smerige orks laten liggen.’

‘Maar we moeten vlug zijn,’ zei Gimli. ‘Hij zou niet willen dat we talmde. We moeten de orks volgen, als er hoop is dat nog iemand van het Gezelschap zich levend in hun handen bevindt.’

‘Maar we weten niet of de Drager van de Ring bij hen is of niet,’ zei Aragorn. ‘Moeten wij hem in de steek laten? Moeten wij hem niet eerst zoeken? Een kwade keuze ligt nu voor ons!’

‘Laten we dan eerst doen wat we moeten doen,’ zei Legolas. ‘We hebben de tijd en ook de werktuigen niet om onze kameraad een passende begrafenis te geven, of om een grafheuvel over hem op te werpen. Wij zouden stenen kunnen opstapelen.’

‘Het werk zou hard en lang zijn: de dichtstbijzijnde stenen die we zouden kunnen gebruiken liggen bij de waterkant,’ zei Gimli.

‘Laten we hem dan met zijn wapens, en de wapens van zijn verslagen vijanden in een boot leggen,’ zei Aragorn. ‘We zullen hem naar de Watervallen van de Rauros zenden en hem aan de Anduin toevertrouwen. De Rivier van Gondor zal er in elk geval voor zorgen dat geen boosaardig schepsel zijn gebeente onteert.’

Snel onderzochten zij de lichamen van de orks en legden hun zwaarden en gekleefde helmen en schilden op een hoop. ‘Kijk eens!’ riep Aragorn uit. ‘Hier zijn bewijzen!’ Uit de stapel meedogenloze wapenen haalde hij twee messen tevoorschijn, met bladvormige bladen, waar in goud en rood figuren op stonden, en toen hij verder zocht vond hij ook de scheden, zwart, met kleine rode juwelen bezet. ‘Dit zijn geen orkwapens!’ zei hij. ‘Deze hadden de hobbits bij zich. Ongetwijfeld hebben de orks hen geplunderd, maar zijn ze

bang geweest om de messen te houden, wetende wat ze zijn: het werk van Westernisse, omwikkeld met formules tegen de Vloek van Mordor. Welnu, als ze nog in leven zijn, hebben onze vrienden geen wapens. Ik zal deze dingen meenemen, hoewel er weinig hoop is ze terug te kunnen geven.'

'En ik,' zei Legolas, 'zal alle pijlen nemen die ik kan vinden, want mijn koker is leeg.' Hij zocht in de stapel en op de grond eromheen en vond er heel wat die onbeschadigd waren en die een langere schacht hadden dan de pijlen die de orks gewoonlijk gebruikten. Hij bekeek ze aandachtig.

Aragorn keek naar de gevallen en hij zei: 'Hier liggen er velen die niet in Mordor thuishoren. Sommigen komen uit het Noorden, uit de Nevelbergen, als ik iets van orks en hun soort af weet. Maar er zijn ook anderen die mij vreemd zijn. Hun uitrusting is helemaal niet die van orks!'

Er waren vier aardmansoldaten van grotere gestalte, donker met scheefstaande ogen, dikke benen en grote handen. Ze waren gewapend met korte, brede zwaarden, niet met de kromme sabels die orks gewoonlijk hebben, en ze hadden bogen van taxushout, van dezelfde lengte en vorm als de bogen van mensen. Op hun schilden stond een vreemde afbeelding: een kleine witte hand in het midden van een zwart schild; voor op hun ijzeren helmen stond een S-rune, gesmeed van een soort wit metaal.

'Ik heb deze tekens nooit eerder gezien,' zei Aragorn. 'Wat betekenen ze?'

'S staat voor Sauron,' zei Gimli, 'dat is gemakkelijk te zien.'

'Nee,' zei Legolas. 'Sauron gebruikt geen elfrunen.'

'En ook gebruikt hij zijn eigen naam niet, en staat ook niet toe dat die wordt gespeld of uitgesproken,' zei Aragorn. 'En hij gebruikt geen wit. De orks die in dienst zijn van Barad-dûr, gebruiken het teken van het Rode Oog.' Hij bleef een ogenblik in gedachten staan. 'S staat vermoedelijk voor Saruman,' zei hij ten slotte. 'Er is iets niet pluis in Isengard, en het Westen is niet langer veilig. Het is zoals Gandalf vreesde: op de een of andere manier is de verrader Saruman iets over onze reis te weten gekomen. Het is ook waarschijnlijk dat hij van Gandalfs val weet. Misschien zijn achtervolgers uit Moria aan de waakzaamheid van Lórien ontsnapt, of misschien hebben zij dat land gemeden en zijn via andere wegen naar Isengard gegaan. Orks reizen snel. Maar Saruman heeft vele manieren om aan nieuws te komen. Herinner je je de vogels nog?'

'Welnu, we hebben geen tijd om over raadsels na te denken,' zei Gimli. 'Laat ons Boromir hiervandaan dragen.'

‘Maar daarna moeten we de raadsels oplossen, als we onze koers op de juiste manier willen bepalen,’ zei Aragorn.
‘Misschien is er geen juiste manier,’ zei Gimli.

Met zijn bijl hakte de dwerg enkele takken. Deze bonden ze met boogpezen aan elkaar en spreidden hun mantels over het geraamte uit. Op deze geïmproviseerde baar droegen zij het lichaam van hun metgezel naar de oever, tezamen met de trofeeën van zijn laatste slag die ze uitkozen om hem te vergezellen. Het was maar een klein eindje, maar toch vonden ze het geen gemakkelijke taak, want Boromir was niet alleen een grote, maar ook een sterke man geweest. Bij de waterkant bleef Aragorn naar de baar staan kijken, terwijl Legolas en Gimli zich te voet naar Parth Galen terugspoedden. Het was een mijl of meer nog en het duurde enige tijd voor ze terugkwamen, twee boten vlug langs de oever peddelend.

‘Wij hebben een vreemd verhaal te vertellen!’ zei Legolas. ‘Er zijn maar twee boten op de oever. Van de andere was geen spoor te bekenen.’

‘Zijn daar orks geweest?’ vroeg Aragorn.

‘Wij zagen niets dat daarop wijst,’ antwoordde Gimli. ‘En orks zouden alle boten meegenomen of vernietigd hebben, en ook de bagage.’

‘Ik zal de grond bekijken wanneer we daar komen,’ zei Aragorn.

Nu legden ze Boromir midden in de boot die hem zou wegvoeren. De grijze kap en elfenmantel vouwden ze op en legden die onder zijn hoofd. Ze kamden zijn lange donkere haar en schikten het over zijn schouders. De gouden gordel van Lórien glansde om zijn middel. Zijn helm zetten ze naast hem neer, en over zijn schoot legden zij de in tweeën gekliefde hoorn, het gevest en stukken van zijn zwaard; aan zijn voeten legden ze de zwaarden van zijn vijanden. Nadat ze de voorstevan aan de achterstevan van de andere boot hadden vastgemaakt, trokken zij hem het water in. Ze roeiden terneergeslagen langs de oever, en nadat ze de snelstromende geul in waren gevaren, kwamen ze voorbij het groene grasveld van Parth Galen. De steile hellingen van de Tol Brandir gloeiden: de middag was nu half om. Toen ze zuidwaarts gingen, steeg de damp van de Rauros op en schitterde voor hen: een nevel van goud. Het ruisen en donderend geweld van de waterval deden de windstille lucht trillen.

Bedroefd gooiden zij de begrafenisboot los: daar lag Boromir, rustig, vredig, over de boezem van het stromende water glijdend. De stroom voerde hem mee terwijl zij hun eigen boot met hun peddels

tegenhielden. Hij dreef langs hen heen en langzaam voer zijn boot weg, kleiner wordend tot hij als een donkere stip tegen het gouden licht afstak. Toen plotseling verdween hij. De Rauros brulde onveranderlijk verder. De Rivier had Boromir, zoon van Denethor, tot zich genomen, en in Minas Tirith zag men hem nooit weer, staande, zoals hij placht te staan, op de Witte Toren in de morgen. Maar in Gondor vertelde men in latere tijden nog lang dat de elfenboot over de waterval en door de schuimende poel was gevaren en hem naar Osgiliath had gevoerd, en langs de vele mondingen van de Anduin, naar de Grote Zee, bij nacht onder de sterren.

Een tijdlang staarden de drie metgezellen hem zwijgend na. Toen sprak Aragorn. 'Men zal op de Witte Toren naar hem uitkijken,' zei hij, 'maar hij zal niet van de bergen of van de zee terugkeren.' Toen begon hij langzaam te zingen:

*Door Rohan over moer en veld, waar gras hoog groeit
Komt Westenwind gevlogen, die om de muren stoeit.
'Welk nieuws uit 't westen, zwerver wind, brengt gij vannacht
mij aan?
Zaagt gij Boromir de Grote soms bij licht van ster of maan?'
'Ik zag hem rijden over zeven stromen, wateren grijs en breed,
En lopen door het lege land, tot hij als schim vergeleed
In schaduwen van 't noorden. Toen was hij uit 't zicht.
De Noordenwind hoorde de hoorn van Denethors zoon wellicht.'
'O Boromir! Van hoge muur in 't westen hield ik wacht,
Uit 't lege onbevolkte land heb 'k u vergeefs verwacht.'*

Toen zong Legolas:

*Van zeegrens haast zich Zuidenwind, van strand en duinen
voort;
Hij draagt de kreet van meeuwen aan en kreunt dan voor de
poort.
'Welk nieuws uit 't zuiden, voert gij wind, nu zuchtend tot mijn
hart?
Waar is de schone Boromir? Hij komt niet, tot mijn smart.'
'Vraag mij niet waar hij nu nog toeft – de beend'ren liggen hoog
Op stranden zwart en stranden wit, onder de hemelboog.
Zovelen voerde d' Anduin naar zee die eeuwig schuurt.
Vraag Noordenwind om nieuws van hen die Noordenwind mij
stuurt!'*

*'O Boromir! Voorbij de poort loopt zuidwaarts weg naar zee,
Maar jij kwam niet met meeuwen van de grijze zeegrens mee.'*

Toen zong Aragorn weer:

*Van Koningspoort stroomt de Noordenwind voorbij de waterval:
En klaar en kil klinkt om de toren luid zijn hoorngeschal.*

*'Welk nieuws uit 't noorden, machtige wind, brengt gij vandaag
hierheen?*

Welk nieuws van Dappere Boromir, want hij ging lang geleen.'

'Onder de Amon Hen hoorde ik zijn kreet. Daar leverde hij slag.

Zijn halve schild, gebroken zwaard men naar het water bracht.

Men legde hem, zo schoon, zo trots, te rusten als een vorst

En Rauros, gouden waterval, koesterde hem aan zijn borst.'

'O Boromir! De wachttorens kijkt altijd noordwaarts uit

Naar Rauros, gouden waterval, tot der dagen besluit.'

Zo eindigden zij. Toen wendden zij de steven en roeiden de boot zo snel zij konden tegen de stroom op terug naar Parth Galen.

'Je hebt mij de Oostenwind gelaten,' zei Gimli, 'maar ik zal er niets over zeggen.'

'Zo hoort het ook,' zei Aragorn. 'In Minas Tirith verduurt men de Oostenwind, maar men vraagt hem niet om nieuws. Nu is Boromir zijn weg gegaan en wij moeten ons haasten om onze eigen weg te kiezen.'

Hij onderzocht het groene grasveld, snel maar grondig, zich vaak naar de aarde overbuigend. 'Geen orks hebben deze grond betreden,' zei hij. 'Verder kan ik niets met zekerheid vaststellen. Al onze voetafdrukken zijn hier, elkaar kruisend en opnieuw kruisend. Ik kan niet zeggen of een van de hobbits hier misschien is teruggekomen sinds het zoeken naar Frodo is begonnen.' Hij keerde naar de oever terug, dichtbij waar het beekje van de bron in de Rivier kletterde. 'Er zijn hier een paar duidelijke afdrukken,' zei hij. 'Een hobbit is het water in gewaad en weer terug, maar ik kan niet zeggen hoelang geleden.'

'Hoe verklaar je dit raadsel dan?' vroeg Gimli.

Aragorn antwoordde niet meteen, maar ging terug naar hun kampplaats en keek naar de bagage. 'Er ontbreken twee pakken,' zei hij, 'en een ervan is zeker dat van Sam: het was nogal groot en zwaar. Dit moet dan het antwoord zijn: Frodo is per boot vertrokken en zijn bediende is met hem meegegaan. Frodo moet zijn teruggekeerd toen wij allen weg waren. Ik ben Sam tegengekomen toen ik

de heuvel opging en heb hem gezegd dat hij mij moest volgen: maar het is duidelijk dat hij dat niet heeft gedaan. Hij doorgrondde zijn meesters bedoelingen en kwam hier terug voordat Frodo weg was. Het moet hem niet gemakkelijk gevallen zijn om Sam achter te laten.'

'Maar waarom zou hij ons achterlaten, en dat zonder enige boodschap?' vroeg Gimli. 'Dat was een vreemde manier van doen.'

'En een dappere daad,' zei Aragorn. 'Sam had gelijk, geloof ik. Frodo wilde geen van zijn vrienden met zich de dood in voeren in Mordor. Maar hij wist dat hij zelf moest gaan. Er moet iets gebeurd zijn, nadat hij ons had verlaten, dat hem zijn angst en twijfel deed overwinnen.'

'Misschien zijn hem jagende orks achterop gekomen en is hij gevlucht,' veronderstelde Legolas.

'Hij is zeker gevlucht,' zei Aragorn, 'maar ik denk niet voor orks.' Maar Aragorn zei niet wat hij dan wel dacht dat de oorzaak van Frodo's plotselinge besluit en vlucht was. Boromirs laatste woorden hield hij lange tijd geheim.

'Welnu, dit is in ieder geval duidelijk,' zei Legolas. 'Frodo bevindt zich niet langer aan deze kant van de Rivier; alleen hij kan de boot hebben meegenomen. En Sam is bij hem; alleen hij zou zijn pak hebben meegenomen.'

'Onze keus is dus,' zei Gimli, 'om óf de overgebleven boot te nemen en Frodo te volgen, óf de orks te voet te volgen. Geen van beide biedt veel hoop. We hebben al kostbare uren verloren.'

'Laat mij nadenken,' zei Aragorn. 'En moge ik deze keer een goede keus doen en het boze noodlot van deze ongelukkige dag doen keren!' Hij bleef een ogenblik zwijgend staan. 'Ik zal de orks volgen,' zei hij ten slotte. 'Ik zou Frodo naar Mordor hebben geleid en tot het einde toe met hem zijn meegegaan; maar als ik hem nu in de wildernis ga zoeken, moet ik de gevangenen aan martelingen en dood overleveren. Mijn hart spreekt eindelijk duidelijke taal: ik heb het lot van de Drager niet langer in handen. Het Reisgenootschap heeft zijn rol gespeeld. Toch kunnen wij die overblijven onze metgezellen niet verzaken, zolang onze krachten niet zijn uitgeput. Kom! We moeten gaan. Laat alles wat gemist kan worden achter! We zullen dag en nacht voortgaan!'

Zij trokken de laatste boot op de oever en droegen hem naar de bomen. Eronder legden zij alle goederen die ze niet nodig hadden en niet konden meenemen. Toen verlieten ze Parth Galen. De namiddag stierf geleidelijk weg toen zij terugkwamen bij de open plek

waar Boromir was gesneuveld. Daar vonden ze het spoor van de orks terug. Er was weinig vaardigheid voor nodig om het op te merken.

‘Niemand anders vertrapt zoveel,’ zei Legolas. ‘Ze schijnen er genoeg in te scheppen om groeiende dingen stuk te maken en omver te hakken, ook al staan ze hun niet in de weg.’

‘Niettemin komen ze snel vooruit,’ zei Aragorn, ‘en ze worden niet moe. En later moeten we onze weg misschien in barre, kale landen zien te vinden.’

‘Vooruit, erachteraan!’ zei Gimli. ‘Dwergen kunnen zich ook snel voortbewegen, en ze worden niet eerder moe dan orks. Maar het zal een lange achtervolging worden: ze liggen een heel eind op ons voor.’

‘Ja,’ zei Aragorn. ‘We zullen allen het uithoudingsvermogen van dwergen nodig hebben. Maar kom! Of er hoop is of niet, we zullen het spoor van onze vijanden volgen. En wee hen als wij vlugger blijken te zijn! We zullen een achtervolging inzetten die als een wonder zal worden geboekstaafd bij de Drie Geslachten: elfen, dwergen en mensen. De Drie Jagers komen eraan!’

Als een hert sprong hij weg. Door het bos snelde hij voort. Al verder en verder leidde hij hen, onvermoeibaar en vlug, nu hij eindelijk zijn besluit had genomen. Ze lieten de bossen rond het meer achter zich. Ze beklommen lange hellingen, donker en met harde randen tegen de hemel die al rood was gekleurd door de ondergaande zon. De schemering viel in. Zij verdwenen als grijze schaduwen in een rotsachtig land.

II. De Ruiters van Rohan

Het werd donkerder. De mist lag achter hen tussen de bomen in de diepte en hing boven de bleke grenzen van de Anduin, maar de hemel was helder. De sterren werden zichtbaar. De wassende maan hing in het westen en de schaduwen van de rotsen waren zwart. Ze waren aan de voet van rotsachtige heuvels gekomen en kwamen maar langzaam vooruit, want het pad was niet meer gemakkelijk te volgen. Hier liepen de hooglanden van de Emyn Muil in twee lange golvende ketens van het noorden naar het zuiden. De westelijke kant van elke rug was steil en moeilijk begaanbaar, maar de oostelijke hellingen waren vriendelijker, doorsneden door kleine stroompjes en smalle ravijnen. De hele nacht klauterden de drie Reisgenoten door dit kale land; naar de top van de eerste en hoogste berg-rug, en weer naar beneden, de duisternis in van een diepe slingerende vallei aan de andere kant.

Daar, in het stille koele uur voor de dageraad, rustten ze korte tijd. De maan was allang voor hen ondergegaan, de sterren glinsterden boven hen; het eerste daglicht was nog niet over de donkere heuvels achter hen gekomen. Een ogenblik was Aragorn de kluts kwijt: het orkspoor was in het dal afgedaald, maar daar was het verdwenen.

‘Welke kant zouden ze uit gaan, denk je?’ vroeg Legolas. ‘Naar het noorden om een rechttere weg naar Isengard, of Fangorn, te nemen als dat hun doel is, zoals je vermoedt? Of zuidwaarts tot ze aan de Entwas komen?’

‘Ze zullen niet op de rivier afgaan, wat hun doel ook mag zijn,’ zei Aragorn. ‘En tenzij er veel mis is in Rohan en de macht van Saruman zeer is toegenomen, zullen ze de kortste weg nemen die ze over de velden van de Rohirrim kunnen vinden. Laten we in noordelijke richting gaan zoeken!’

Het dal lag als een rotsachtige sleuf tussen de steile hellingen en er liep een klaterend stroompje tussen de keien op de bodem. Rechts van hen was een dreigende steile rotswand en links verrezen grijze hellingen, vaag en schimmig in de late nacht. Ze gingen een paar mijl naar het noorden. Aragorn zocht, naar de grond overgebogen, tussen de geulen en spleten die omhoogliepen naar de westelijke

rug. Legolas was de anderen een eindje vooruit. Plotseling slaakte de elf een kreet en de anderen kwamen naar hem toe rennen.

‘We hebben sommigen van hen die we achtervolgen al ingehaald,’ zei hij. ‘Kijk!’ Hij wees, en ze zagen dat wat ze eerst voor keien aan de voet van de helling hadden gehouden, in elkaar gedoken lichamen waren. Er lagen vijf dode orks. Ze waren met vele wrede houwens afgemaakt, en twee waren onthoofd. De grond was door-drenkt van hun donkere bloed.

‘Hier is nog een raadsel,’ zei Gimli. ‘Maar het vereist het daglicht, en daarop kunnen wij niet wachten.’

‘Maar hoe je het ook uitlegt, het lijkt wat hoop te geven,’ zei Legolas. ‘Vijanden van de orks zijn waarschijnlijk onze vrienden. Woont er iemand in deze heuvels?’

‘Nee,’ zei Aragorn. ‘De Rohirrim komen hier zelden, en het is ver van Minas Tirith. Het zou kunnen dat een groep mensen hier heeft gejaagd om redenen die wij niet kennen. Maar ik denk van niet.’

‘Wat denk jij dan?’ vroeg Gimli.

‘Ik denk dat de vijand zijn eigen vijand heeft meegebracht,’ zei Aragorn. ‘Dit zijn noordelijke orks, die van ver weg komen. Onder de gesneuvelden zijn geen van de grote orks met de vreemde insignes. Ik vermoed dat er ruzie is geweest; dat is niet ongevoon bij deze verdorven lieden. Misschien was er een twist over de weg.’

‘Of over de gevangenen,’ zei Gimli. ‘Laat ons hopen dat ze hier ook niet hun einde hebben gevonden.’

Aragorn onderzocht het terrein in een wijde cirkel, maar er waren geen andere sporen van het gevecht te bekennen. Ze gingen verder. In het oosten begon het al te dagen; de sterren vervaagden, en een grijs licht werd geleidelijk sterker. Een eindje verder naar het noorden kwamen ze bij een geul waarin een kleine stroom, klaterend en slingerend, een rotsachtig pad in het dal had uitgeschuurd. Er groeiden enkele bosjes in, en er waren plekken gras op de hellingen. ‘Eindelijk!’ zei Aragorn. ‘Hier zijn de sporen die we zoeken! Dit waterkanaal langs; dat is de weg die de orks na hun ruzie hebben gevolgd.’

De achtervolgers keerden nu snel om en volgden het nieuwe pad. Alsof ze door nachtrust waren verkwikt sprongen zij van steen tot steen. Ten slotte bereikten ze de top van de grijze heuvel en een plotselinge bries blies door hun haar en deed hun mantels opwaaien: de kille wind van de dageraad.

Toen ze zich omkeerden zagen ze aan de overkant van de Rivier de verre heuvels oplichten. De dag besprong de hemel. De rode rand